

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

Caput XI. De intelligentia Scripturarum, et spiritu prophetiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](#)

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

q

bilis illa nox luminibus copiosis et claris, laudibusque sonoris et consonis, et q splendens efficitur et solemnis. Stabat Vir Dei coram praesepio, pietate repletus, respersus lacrymis, et gudio superflus. Celebrantur Missarum solennia super praesepio, levita Christi Francisco sacrum Euangelium decantante. Predicat deinde populo circumstanti de nativitate Regis pauperis, quem cum nominare vellet, PUEBUM DE BETHELEHEM pro amoris teneritudine nuncupabat.

*et puerum Je-
sum amplecti
conspicuit :
factum mira-
cula confirma-
runt.*

r

*Ms. quidem,
Wadd. equi-
dem*

s

430 Miles autem quidam virtuosus et verax, qui, propter Christi amorem seculari relicta militia, Viro Dei magna fuit familiaritate conjunctus, dominus Joannes de Gracio r, se vidisse, asservit, puerulum quandam valde formosum in illo praesepio dormientem; quem beatus pater Franciscus ambobus complexans brachii, excitare videbatur a somno. Hanc siquidem * devoti militis visionem non solum videntis sanctitas credibilem facit, sed et designata veritas comprobatur, et miracula subsecuta confirmant. Nam exemplum Francisci consideratum a mundo, excitativum est cordium, in fide Christi torquentium; foenum praecepit, reservatum a populo, mirabiliter sanavitum fuit brutorum languentium, et aliarum repulsivum pestium diversarum s, gloriificante Deo per omnia Servum B suum, sanctaque orationis efficaciam evidentibus miraculorum prodigis demonstrante.

ANNOTATA.

a *Sequentia usque ad voces*, Mens quidem ejus omessa sunt in editione Waddingi.

b Burgum S. Sepulchri, Italis Borgo di S. Sepolcro, nunc civitas Umbriae est prope Tiberim in limite Hetruriae, olim ditionis Pontificiae, sed nunc dudum Magni ducis, et seculo XVI a Leone X Papa episcopatu illustrata.

c *Reliqua usque ad voces* Quam mentis constantiam non habet Waddingus.

d *Psalmus 16, v. 8 et 9.*

e *Ms. nostrum, editiones Vaticana et Waddingiana:* clamorosis.

f *Hec ultima periodus prætermissa est apud Waddingum.*

g *Monet hic in margine Sedulus, alibi legi attractus, ut etiam legit Waddingus.*

h *Hec usque ad finem hujus numeri rescindit Waddingus.*

i *Sequentia usque ad finem hujus numeri prætermisit Waddingus.*

k *Id est, sine interruptione.*

l *Hec quoque periodus non est in editione Waddingi.*

C m *Praemissa ab initio hujus numeri omisit Waddingus.*

n *Hec etiam leguntur in Vita primæ lib. I, cap. 40, ubi vide Annotata ad lit. d.*

o *Contigerunt hæc anno Christi 1225. Consule etiam Vitam primam lib. I, cap. 40 et Annotata ibidem.*

p *In Ms. nostro desunt ista: Ne vero hoc levitati possent adscribi.*

q *Vocem et non habent editiones Vaticana et Waddingiana; at Sedulio consonant Ms. nostre codex et Surius.*

r *Is ipse, qui, petente S. Francisco, omnia ad hanc solennitatem paraverat, ut habemus ex Vita prima, lib. I, cap. 10, num. 84.*

s *Consentit Celanensis in Vita prima, loco mox laudato, num. 87; sed addit, ob rei gestæ memoriam in eodem loco ecclesiam suisse extrectam.*

CAPUT XI.
De intelligentia Scripturarum, et spiritu propheticæ.

A d tantam autem mentis serenitatem indefessum orationis studium cum continua exercitatione virtutum Virum Dei perduxerat, ut, quamvis non

habuerit sacrarum Litterarum peritiam per doctrinam, aeternæ tamen lucis irradiatus fulgoribus Scripturarum profunda miro intellectus scrutaretur acumine. Penetrabat enim ab omni labe purum ingenium mysteriorum abscondita; et ubi magistralis scientia foris stat, affectus introbat Amanus. Legebat quandoque in libris sacris, et, quod animo semel in jecerat, tenaciter imprimebat memoria: quia non frustra mentalis attentionis percipiebat auditu, quod continuæ devotionis ruminabat affectu.

432 Querentibus aliquando fratribus, utrum sibi placaret, quod litterati, jam recepti ad Ordinem, intenderent studio sacrae Scripturæ, respondit: Mibi quidem placet; dum tamen exemplo Christi, qui magis orasse legitur, quam legisse, orationis studium non omittam: nec tantum * studeant, ut sciant, qualiter debeant loqui, sed ut audita faciant, et cum fecerint, aliis facienda ponant. Volo, inquit, fratres meos discipulos Euangelicos esse, sicutque in notitia veritatis proficer, quod in simplicitatis puritate concrescant, ut simplicitatem columbinata a prudentia serpentina non separant, quas Magister eximiens ore suo bene dicto conjunxit a.

433 Interrogatus Senis a quodam religioso viro, Theologæ sacrae doctore, de quibusdam quæstionibus difficultibus intellectu, tanta claritate doctrine divinæ sapientiae patefaciebat arcana, ut vehementer stupreret vir ille peritus, et cum admiratione referret: Vere Theologia sancti Patris istius, puritate et contemplatione, tanquam alis in altum subiecta, est aquila volans; nostra vero scientia ventre graditur super terram. Licet enim esset imperitus sermone, scientia tamen plenus enodabat dubia questionum, et abscondita producebat in lucem. Nec absonum, si Vir sanctus Scripturarum a Deo intellectum acceperat, cum per imitationem Christi perfectam veritatem ipsarum descriptam gestaret in opere, et per Sancti Spiritus unionem plenaria docetorem earum apud se haberet in corde.

434 Adeo etiam in ipso claruit spiritus propheticæ, ut et prævideret futura, et cordium conteretur occulta; absentia quoque velut presentia cerneret, et se præsentem absentibus mirabiliter exhiberet. Tempore namque, quo Damiatam Christianorum obsidebat exercitus,aderat Vir Dei, non armis, sed fide munitus b. Cum igitur die belli Christiani parentur ad pugnam, hoc auditio, Christi Servus vehementer ingemuit, dixique socio suo c: Si belli fuerit attentatus congressus *, ostendit mihi Dominus, non prospere cedere Christianis. Verum, si hoc dixerit, fatuus reputabor: F si tacuero, conscientiam non evadam. Quid igitur tibi videtur? Respondit socius ejus, dicens: Frater, pro minimo tibi sit, ut ab hominibus judiceris; quia non modo incipis fatuus reputari. Exonerera conscientiam tuam, et Deum magis time, quam homines.

435 Quo auditio, exsiliens Christi Praeco, salutaribus monitis Christianos aggreditur; prohibet bellum, denunciat casum. Fit veritas in fabulum; induraverunt eorū suum, et noluerunt reverti. Igitur * committitur et bellatur, totaque in fugam vertitur militia Christiana, finem belli opprobrium regerens, non triumphum d. Tanta vero strage Christianorum immensus est numerus, ut circa sex milia fuerint inter mortuos et captivos. In quo evidenter innotuit, quod spernenda non erat sapientia Pauperis, cum anima viri justi enunciaret e aliquando vera, quam septem circumspectores, sedentes in excelso ad speculandum.

436 Alio quoque tempore, cum post reversiō nem ipsius de ultra mare, Celanum / prædicaturus accederet, miles g quidam supplici cum devotione cum instantia magna invitavit ad prandium. Venit itaque ad militis domum, omnisque familia pauorum hospitum exultavit ingressu. Ante vero quam cibum sumerent, juxta solitum morem Vir mente devotus offerens Deo preces et laudes, oculis stabat elevatis

quarum stu-
dium vult cum
oratione et
simplicitate
conjungi:

* Vatic. tamen

difficiles qua-
stiones solvit.
E

Exercitus
Christianus
apud Damia-
nam prædicat
stragem, si
pugnat,

b
c
F
al. ingressus

isque, spreto
Sancti monito,
ceditur.

al. Itur

d
e

Invitatus ad
prandium,
hospiti suo
proximam
mortem pre-
dicti,
f
g

*Divinitus il-
lustratus sa-
cerdos Scriptu-
ras intellegit,*

AUCTORE
S. BONAVENTURA.
al. fucarent

fucarent *. Verum non post multos dies eo Religione egresso, evidenter apparuit, quanta luculentia interioris contutus Vir Dei cordis ejus secreta perspexit. Multorum quoque per hunc modum, qui stare videbantur, ruinam, sed et plurium perversorum conversionem ad Christum immobili veritate prouincians, appropinquasse videbatur ad aeternas lucis speculum contemplandum, cuius fulgore mirabiliter absentia corporaliter, tanquam si essent praesentia, mentis ejus cernebat obitus.

Absens inobedientiam cuiusdam videt, et per numerum salubriter corrigit.

166 Qodam namque tempore vicarius suus tenebat capitulum; ipse vero, in cella orans, sequerat erat et mediis inter fratres et Deum. Cum igitur unus ex ipsis, defensionis quodam contextus palliolo, non se subderet discipline; videns hoc Vir sanctus in spiritu, vocavit quandam de fratribus, et dixit ad eum: Vidi, frater, diabolum super illius inobedientis dorsum, collum ejus tenentem astrictum, qui tali sessore subactus, obedientiae freno spredo, instinctus ejus sequebatur habendas. Et cum rogarem Deum pro fratre, subito daemon confusus abscessit. Vade igitur, et dic fratri, ut obedientiae sancte jugo cum sine mors submittat. Monitus per internuncium frater, statimque conversus ad Deum, ad pedes vicarii humiliiter se projectit.

Duobus, eorum desiderio divinitus cognito, bene precatur;

B 167 Alio quoque tempore contigit, duos fratres ad emitorium Graecii de remota venire, ut Virum Dei cerneret, et benedictionem multo desideratam jam tempore reportarent. Venientes autem, et non invententes, quia de publico jam ad cellam redierat, desolati abibant. Et ecce recessitibus illis, cum de ipsorum adventu vel recessu nihil secundum humanum sensum percipere potuisse, praepter solitum morem egressus a cella, clamavit post eos, et ipsis, juxta quod optaverant, signo crucis facto, in Christi nomine benedixit.

168 Duo fratres venerunt aliquando de terra Laboris r, quorum antiquior nonnulla intulit scandala juniori. Cum autem pervenissent ad Patrem, quæsivit ille a juniore, qualiter erga ipsum se frater socius habuisset in via: quo respondente: Utique satis bene; subiunxit: Cave, frater, ne sub humilitate specie mentiaris; scio enim, scio, sed expecta modicum, et videbis. Miratus est perplurimum frater, quomodo tam absentia per spiritum cognovisset. Igitur non post multos dies, contenta Religione, foras egreditur, qui scandalum fecerat fratri, et a Patre non petierat veniam, nec correctionis debitam receperat disciplinam, simulque duo in una illius claruere ruina; æquitas scilicet C divinae justitiae, et perspicacitas spiritus prophetae.

Absentibus appareat.

169 Qualiter autem absentibus se præsentem exhibuit, divina faciente virtute, evidenter ex superioribus innotescit, si revocetur ad mentem, qualiter absens in curru igneo fratribus transfiguratus apparuit; et quomodo se Arelatensi capitulo in crucis effigie presentavit s. Quod factum esse divina dispositione credendum est, ut ex præsentia corporalis apparitione mirabiliter patenter claresceret, quam præsens et pervius spiritus ejus luci sapientiae foret aeterna, que omnibus mobilibus, mobilior est, et ubique attingens propter sui munditiam, per nationes* in animas sanctas se transfert, et Dei amicos et prophetas constituit t. Simplicibus enim* et parvulis sua solet pandere mysteria Doctor excelsus, sicut prius apparuit in David, prophetarum eximio, et post in Apostolorum principi Petro, et tandem in pauperculo Christi Francisco. Hi enim, eum essent litterarum imperitia simplices, facti sunt Sancti Spiritus eruditio illustres; is quidem pastor, ut gregem pasceret synagoga de Egypto eductum; iste piscator, ut sagenam repleret Ecclesiae multiformitate creditum; hic autem negotiator, ut marginatam emeret Euangelicae vite, venditis et dispersis omnibus propter Christum.

Wadd. rationes t al. deest enim

ANNOTATA.

a Totum hunc numerum omisit Waddingus.
ibidem.

c Fratri Illuminato, ut videre est supra loco mox citato.

d Adi Commentarium prævium num. 548 et duobus sequentibus.

e Waddingus habet: Plus annuntiet; sed in Vulgata Ecclesiastici cap. 57, v. 18, unde hæc sumpta sunt, legitur: Anima viri sancti enuntiat aliquando vera, quam semper circumspectores, sedentes in excelso ad speculum.

f Oppidum est prope lacum Fucinum, in Marsia, seu in Aprutio Ulteriori, in regno Neapolitano, a quo oppido Thomam, primum S. Francisci biographum, De Celano, Celanum aut Celanensem dictum puto. Waddingus rursum prætermisit omnia, quæ toto numero et quatuor sequentibus referuntur.

g Id est, vir nobilis, ut alibi annotavi.

h Matthæi cap. 10, v. 41.

i Præbenda est beneficium ecclesiasticum. Hinc præbendarius, qui hujusmodi beneficium obtinet.

k Waddingus omisit, quæ supra diximus, ita hic progeditur: Miranda certe in Viro Dei spiritus propheticæ virtus, qua non solum futurorum præcognoscet eventum, sed etiam conscientiarum scrutaretur arcanum.

l Nempe num. 155.

m Hæc et quæ sequuntur usque ad initium numeri 164 prætermisit Waddingus.

n Proverbiū est, quo frater Leonardus significabat, suos sancti Francisci parentes non fuisse pars fortunæ, sed suos scilicet opulentioris nobilio-

risque, ut mox sequitur.

o Hunc dictum fuisse Richerium, docet Celanensis in Vita prima num. 49, ubi et numero sequenti idem factum referit.

p Sedilius in Commentario ad hanc Vitam ex Bartholomeo Pisano asserit, fratrem illum fuisse Leonem, scriptum signo Thau signatum, continuo hanc benedictionem: Benedic tibi Dominus, et custodiat te; ostendat Dominus faciem suam tibi, et misereatur tui; convertat Dominus vultum suum ad te, et det tibi pacem. Dominus benedic fratrem Leonem. Waddingus in Annalibus ad annum 1224, num. 7 idem scriptum eodem fere, quo Sedilius, modo recitat, subditum: Post mortem ejus (Leonis) diligenter in hunc usque diem inter reliquias adservatum in sacrario S. Francisci Assisi, miraculose multis reddidit sanitatem.

q Sequuntur usque ad initium numeri 167 non sunt in editione Waddingi.

r Terra Laboris, Italij la Terra di Lovaro, regni Neapolitanj provincia est in ora maris Tyrrheni. Hæc et sequentia usque ad finem hujus numeri omissa sunt in editione Waddingi.

s Ultrumque leges supra cap. 4.

t Lege librum Sapientie cap. 7, v. 24 et 27.

CAPUT XII.

De efficacia prædicandi et gratia sanitatum.

Fidelis re vera famulus et minister Christi Francisca, ut cuncta fideliter et perfecte perageret, illi potissimum virtutum exercitii intendebat, quæ sacro dictante Spiritu, Deo suo magis placere, conoverat. Qua de re contigit, illum in magna dubitationis cuiusdam agomam incidere, quam multis diebus, ab oratione rediens, terminandam fratribus familiariibus proponebat. Quid, inquit, fratres, consultis, quid laudatis? An, quod orationi vacem, an, quod predicando discurrat; siquidem ego parvulus, simplex et imperitus sermone, maiorem orandi accepi gratiam, quam loquendi. Videtur

Sanctus dubitans, utrum Deo magis placeat orare,